

संस्कृतभारती (उत्तरतमिल्लाडु)
परीक्षा – भाषासोपानम् (GSK - Level 3)
(पुस्तकम् - गीतासोपान-द्वितीयभागः)

कालावधि:- होराद्वयम्
मकरः - प्लवसंवत्सरः ५१२३

अङ्काः – 60
जनवरी - 2022

नाम / Name in English _____

(Full name with initials / surname as it should appear in the certificate)

पञ्जीकरण-सङ्ख्या (Regn. No.) _____

जङ्गमदूरवाणी सं. (Mobile No:) _____

Email id _____

वास-सङ्केतः (Res. Address with Pin Code) _____

Date of writing the exam _____

Starting time _____

Finishing Time _____

Total no. of pages (Ans. Sheets) _____

Instructions :

1. Write the answers on a long size ruled paper. Mention the details given above in the answer sheet before answering the questions. Mention the question number and write the answers only.
2. If you have the facility to take a print out of the question paper you may write your answers in the question paper.
3. Fasten your papers neatly with a tag / pin. Save a scanned copy / photo copy of the answer sheet on your mobile phone for your reference.
4. Seal your answer paper in an envelope by 12.30 pm.
5. Write your **Name, Reg. no., phone no. and Name of Course** on the reverse of the envelope.
6. Hand over personally your Answer sheet to the designated **Sanskrita Bharati karyakarta** on the same evening. You may also send it by **Courier** or **Dunzo**. Please contact your coordinator in case there is delay in sending the paper. Those residing outside Uttara Tamilnadu should follow instructions given by the exam coordinator.
7. An oral test for 20 marks is held as part of this Examination. This test is compulsory. If this test is still pending, then please contact your teacher or exam coordinator.
8. This is NOT an open book examination. If the examiner notices that any answers have been copied, then no marks will be given for those questions. Moreover, the grade of the student will be reduced (for example, from A grade to B grade). So, please be honest with yourself in taking this examination! शुभमस्तु ॥

प्रथमः भागः

अ) इतरवचनद्वयं लिखत (पञ्चानाम् एव) । (5)

१. भोक्ष्यते _____
२. _____ धावेम
३. अविद्ये _____
४. _____ अकरिष्यतम् _____
५. ऊह्यते _____
६. _____ अदृश्येताम् _____

आ) आवरणे दत्तस्य उचितरूपेण रिक्तस्थानं पूरयत । (पञ्च एव) (5)

१. अधिकारी _____ (उद्योगिन्) वेतनं ददाति ।
२. भक्तस्य _____ (तपस्) देवः प्रसीदति ।
३. भोः _____ (भगवत्) मयि कृपां करोतु ।
४. कार्यकर्तारः _____ (कर्मन्) प्रवृत्ताः भवन्ति ।
५. _____ (हनुमत्) राक्षसाः बिभ्यति ।
६. कृष्णस्य _____ (वपुष्) वर्णः श्यामः।
७. ग्रन्थरचनं _____ (विद्वस्) कार्यम् ।

इ) भावार्थ २-३ वाक्यैः लिखत । (द्वयोः एव)

(5)

- १) क्षणशः कणशश्चैव विद्यामर्थं च साधयेत् ।
- २) कर्तव्यम् एव कर्तव्यं प्राणैः कण्ठगतैरपि ।
- ३) मनः एव मनुष्याणां कारणं बन्धमोक्षयोः।
- ४) बहुविघ्नास्तु सदा कल्याणसिद्धयः।

ई) आवरणे दत्तस्य उचितरूपेण रिक्तस्थानं पूरयत । (5)

- १) _____ मित्रात् एतत् कथापुस्तकम् आनीतवान् अस्मि । (चित् / चन)
- २) धनिकः _____ (निर्धन) जनेभ्यः वस्त्राणि दत्तवान् । - (विशेषणम्)
- ३) मम मित्रं _____ (८) दिनाङ्के चेन्नै आगमिष्यति ।
- ४) यदि अहं सम्यक् _____ (पठ्) तर्हि प्रथमश्रेणीं _____ । (प्र+आप्)- (लृङ्लकारः)
- ५) मया प्रातः उत्थाय देवः _____ । (नम् – कर्मणि लट्)
- ६) छात्रैः प्रार्थना _____ । (वच् धातुः - तव्यत्) ।

उ) द्वयोः सुभाषितयोः सामान्यम् अर्थं स्ववाक्यैः लिखत । (5)

१. पञ्चभिः सह गन्तव्यं स्थातव्यम् पञ्चभिः सह ।
पञ्चभिः सह वक्तव्यं न दुःखं पञ्चभिः सह ॥
२. स्थिरा शैली गुणवतां खलबुद्ध्या न बाध्यते ।
रत्नदीपस्य हि शिखा वात्ययापि न नाश्यते ॥
३. शत्रावप्युचितं कार्यम् आतिथ्यं गृहमागते ।
छेतुः पार्श्वगतां छायां नोपसंहरते द्रुमः ॥

ऊ) पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (पञ्च एव) (5)

- १) कुर्वन् २) वक्तव्यम् ३) शक्नुयात् ४) अदास्यत् ५) महती
- ६) त्रीन् ७) केषुचित्

ए) ५ / ६ वाक्यैः विवृणुत । (4)

शतृ-शानच्-प्रत्ययौ (अथवा) उपपदविभक्तयः ।

ऐ) अधोनिर्दिष्टानां वाक्यानां प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत । (6)

१) सा शब्दं शृणोति ।

२) अर्चकः देवान् अर्चति ।

३) कः मां पश्यति ।

४) सः कार्यं करोतु ।

५) छात्रः प्रश्नं पृच्छति ।

६) तरुण्यः हसन्ति ।

द्वितीयः भागः

अ) अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत । (10)

प्राचीने काले अध्ययनं समाप्य यदा शिष्याः गृहं न्यवर्तन्त तदा समावर्तनकार्यक्रमे गुरुः शिष्यान् उपादिशत् - सत्यं वद, धर्मं चर, स्वाध्यायात् मा प्रमदः। स्वाध्याये खण्डः न स्यात् । अध्ययनानन्तरं यदि तस्य अभ्यासः न भवेत् तर्हि तत् ज्ञानं अनुपयुक्तं भवति । पात्रस्य एकवारमेव मार्जनं न कुर्यात् । यदि तत् निर्मलं कर्तव्यं तर्हि तस्य नित्यमार्जनं करणीयम् । विद्यानां कलानां च विषये अपि एतद् सत्यम् ।

स्वाध्यायः तु आवश्यकः। 'मया सर्वं जगत् जितम्, सर्वे शत्रवः जिताः' इति मत्वा यः राजा निश्चिन्तः भवति अथवा सैन्याय विरामं ददाति तस्य राज्ञः नाशः निश्चितः। शत्रुः भवतु वा न वा, सेनायाः सिद्धता नित्यं करणीया । सैनिकेन व्यायामः कर्तव्यः।

“ईसोपनीतिः” (ईसोप्-कथा) इति कश्चित् कथासङ्ग्रहः । एकदा एकः व्याघ्रः मित्रस्य वराहस्य गृहं गतः। वराहः तस्य तीक्ष्णदन्तं वृक्षकोटौ घर्षति स्म। व्याघ्रः तम् अपृच्छत् ' मित्र! केनचित् साकं युद्धं निश्चितं वा? किमर्थं तीक्ष्णदन्तं वृक्षे घर्षसि ? वराहः अवदत् ' न युद्धं किमपि । शस्त्रस्य आवश्यकता कदा भवेत् इति को जानाति ? अतः अहं मम तीक्ष्णदन्तं नित्यं घर्षित्वा तीक्ष्णतरं करोमि ।'

अतः शस्त्रं सेना विद्या च इति एतत्त्रयं नित्याभ्यासेन तीक्ष्णतरं ये न कुर्वन्ति ते जगति अपात्रत्वं गच्छन्ति । परीक्षा अस्तु वा मास्तु, ग्रन्थाध्ययनं तु कर्तव्यम् एव । शत्रुः अस्तु वा मास्तु वा शस्त्रं तीक्ष्णतरं करणीयम् एव,

स्पर्धा अस्तु वा मास्तु वा गायकेन अभ्यासः करणीयः एव । यदि ज्ञानविज्ञानस्य शाखायाम् उन्नतिः करणीया तर्हि स्वाध्यायः आवश्यकः ।

- १) प्राचीनकाले गुरुः शिष्यान् किम् उपादिशत्?
- २) यदि अभ्यासः न भवति तर्हि किं भवति?
- ३) गद्यांशतः विधिलिङ्-लकार-युक्तं पद-द्वयं चित्वा लिखत ।
- ४) कस्यचित् राज्ञः नाशः कदा निश्चितः भवति?
- ५) अनयोः पदयोः विलोमपदं लिखत – प्राचीनकालः, अनुपयुक्तम्
- ६) वराहः किमर्थं तीक्ष्णदन्तं घर्षति स्म?
- ७) नित्याभ्यासेन केषां तीक्ष्णता सम्पादनीया ?
- ८) स्वाध्यायः किमर्थम् आवश्यकः?
- ९) कस्य सिद्धता नित्यं करणीया?
- १०) एतां कथां पठित्वा भवता / भवत्याः किम् अवगम्यते?

आ) एकं विषयम् अधिकृत्य 10-12 वाक्यैः लघुप्रबन्धं लिखत । (10)

1. संस्कृतभारत्याः गीतामृतकार्यक्रमः, तस्मिन् मम सहयोगः।

अथवा

2. राष्ट्रभक्तिः

वदतु संस्कृतम्

शुभम्

जयतु संस्कृतम्